

12/01/2016

BR. 418

BILTEN

NEDELJA U SVETU ENERGETIKE

JANUARSKE ODLUKE

Poljska tuži Brisel zbog reforme tržišta ETS

EDF razmatra veliku prodaju imovine

E.On i formalno podeljen

ČEZ kupuje poslove švedskog Vattenfall-a

Fortum pred kupovinom poljskog snabdevača struje i gasa

Otvaranje francuske berze kapacitetima odlaže istraga Evropske komisije

PARIZ - Otvaranje organizovanog tržišta za francuske certifikate za elektroenergetske kapacitete neće moći da se sprovede pre zaključenja jedne istrage koju u ovom segmentu vodi Evropska komisija, rekao je za **ICIS** portparol berze koja treba da rukovodi ovom platformom. Spot berza električne energije EPEX planirala je da lansira ovu platformu u februaru ove godine, čime bi se uspostavio cenovni signal za kapacitete ovog mehanizma za prvu godinu isporuka u 2017. Međutim, komisija za sada nije saopštila dokle se stiglo sa istragom koju vodi oko mogućeg kršenja EU pravila o dozvoljenoj pomoći države putem ovog mehanizma. „Niti možemo da predvidimo njen ishod, niti vreme koje će biti potrebno komisiji da zaključi istragu“, kazao je portparol „vlade“ EU.

EDF razmatra veliku prodaju imovine

PARIZ - Francuski državni elektroenergetski kolos EDF razmišlja o prodaji imovine vredne više od 6 milijardi evra tokom ove godine, objavio je pariski dnevnik **Les Echos**. U prvom redu na stolu stratega kompanije je prodaja udela u osam britanskih nuklearnih elektrana, vrednog 3 milijarde evra. Tim sredstvima EDF bi finansirao gradnju dva nuklearna reaktora nove generacije (EPR), takođe u Britaniji. Potencijalni kupci mogli bi biti kineske kompanije s kojima je EDF u partnerstvu za projekat nove britanske nuklearke Hinkley point C. EDF je odbio da komentariše ovu vest.

Poljska tuži Brisel zbog prevremene reforme tržišta ETS

VARŠAVA – Vlada Poljske odlučila je da potraži zaštitu od suda zbog posledica koje toj zemlji preti reforma EU šeme trgovanja dozvolama za emisije ugljendioksida. Varšava smatra da će Rezerva radi stabilizacije tržišta (MSR) biti sprovedena prerano (prebačena je sa ranije planirane 2021. na 2019. godinu), što će poremetiti tržište. Odluka da tuži

European Union Emission Trading Scheme (EU ETS)

Evropsku komisiju sudu bazirana je na stavu da prerano aktiviranje novih ETS pravila, pre kraja tekućeg perioda trgovanja dozvola za emisije će osetno pogoditi tržište, kao i odluke i investicije donete u vreme kada je stari sistem bio na snazi.

Evropski parlament usvojio je u julu prošle godine predlog da reforma evropskog tržišta ugljenika, inače najvećeg na svetu, počne 2019, čime je uklonjena poslednja velika prepreka da taj plan postane zakon. Reforma treba da donese smanjenje viška dozvola za štetnu emisiju na tržištu kako bi se podstakla njihova cena. Predviđeno je da se sa tržišta ugljenika, kada višak dozvola pređe određeni nivo, automatski povlači deo dozvola i prebacuje u rezerve. Kada se javi manjak, dozvole bi se iz rezervi opet vraćale na tržište. Višak dozvola za emisiju ugljenika, koji se nakupio u sistemu od 2009, procenjuje se na više od dve milijarde.

E.On i formalno podeljen

DIZELDORF - Nemački energetska gigant E.On od 1.januara i formalno je odvojio svoje poslovanje s fosilnim izvorima u novu kompaniju imenom Uniper. E.On će se u

budućnosti fokusirati na elektroenergetske mreže, obnovljive izvore energije i usluge energetske efikasnosti, dok će Uniper zadržati kontrolu nad hidroelektranama i termoelektranama, kao i globalnu trgovinu energijom. Rukovodstvo ovog konglomerata očekuje da E.On i Uniper ovim dobiju prostor za agilnije poslovanje i pojedinačno šansu da budu lideri u svojoj sferi poslovanja. Uniperov portfolio čini oko 40 GW kapaciteta u raznim državama. E.On će prodati većinski udeo u Uniperu, čije sedište ostaje u Dizeldorfu, a i ostatak planira s vremenom da ponudi tržištu. Ove odluke u junu treba da odobre akcionari kompanije, koju sličnim planom razdvajanja poslovanja prati i nešto slabiji nemački konkurent RWE. **dpa**

Grčki potrošači struje duguju dve milijarde evra državnom DEH-u

ATINA - Potrošači električne energije u Grčkoj, kako domaćinstva, tako i privreda, ali i opštinske vlasti, duguju Javnoj elektroenergetskoj korporaciji (DEH), državnom snabdevaču struje, dve milijarde evra, rekao je ministar

energije te zemlje Panos Skurlētis. On je u intervjuu za novine **Epochi** rekao da će potraživanja ovih razmera primorati DEH da se odluči za prislinu naplatu dugovanja.

ČEZ kupuje poslove švedskog Vattenfall-a u Nemačkoj?

PRAG - Češka državna energetska kompanija ČEZ AS najavila je planove da od švedskog Vattenfall-a kupi rudnike i njegove termoelektre na uglj u Nemačkoj, kao i poslove u oblasti hidroenergije, preneo je prošle nedelje dnevnik **Wirtschaft**. Švedska država vrši pritisak na Vattenfall, čiji je većinski vlasnik, da se oslobodi svojih profitabilnih poslova proizvodnje električne energije iz uglja u Nemačkoj,

DONNERSTAG
8. OKTOBER 2015

WIRTSCHAFT

WWW.SZ-ONLINE.DE/WIRTSCHAFT

„Wir wollen die Kraftwerke nicht schließen“

Die Chefs des tschechischen Staatskonzerns CEZ sagen im SZ-Interview, was sie mit der Lausitzer Braunkohle vorhaben.

Dresden. Sie haben Geld und den Staat im Rücken. Vorstandsvorsitzender Janat Berez und Vorstandsvorsitzender David Cizmi von dem tschechischen Staatskonzern CEZ erklären im Interview mit der WirtschaftsZeitung, weshalb sie Braunkohle-Teigebau und Kraftwerke in Sachsen und Brandenburg kaufen möchten – Arbeitsplätze für ältere 8000 Menschen. CEZ ist zu rund 70 Prozent in Sachinvest und hat sich schon an Kohlekraftwerken in Polen und Bulgarien beteiligt. Der Prager Konzern betreibt auch die Kernkraftwerke Temelin und Dukovany. CEZ ist aber nicht der einzige Bewerber um die sächsische Kohle. Die bisher vom schwedischen Staatskonzern Vattenfall genutzt wird. Auch das private tschechische Unternehmen EPB sowie Greenpeace haben Interesse bekundet.

Herz Reises, was führt Sie nach Dresden?
Wir sind in letzter Zeit häufig in Deutschland. Es ist ja kein Geheimnis, dass wir uns für die Braunkohle-Sparte von Vattenfall interessieren. Nach Stockholm und Berlin reisen wir auch noch.

Vattenfall hat mehrere Gründe, sich von der Braunkohle zu trennen – ökologische und ökonomische. Was erhoffen Sie von dem Kauf?

zbog njihovog uticaja na prirodnu sredinu. Finansijski direktor ČEZ-a, Martin Novak, s druge strane objašnjava za Reuters da je logika njegove kompanije u ovom slučaju vrlo jednostavna. „Svakako nema smisla gradiiti bilo šta novo sa cenama struje na 30 evra za MWh, ali je zato smisleno kupiti nešto, uz diskont koji omogućava plaćanje u gotovini“.

Fortum pred kupovinom poljskog snabdevača struje i gasa

HELSINKI - Finska državna energetska kompanija Fortum saopštila je u petak da je ponudila 106 miliona evra za kupovinu poljskog snabdevača električnom energijom i prirodnim gasom Duon.

Ponuda je 19,2% iznad trenutne vrednosti Duona na berzi, pa je cena njegove akcije odmah po objavljivanju ove informacije skočila 11 odsto. Iz Fortuna objašnjavaju da je ova kupovina u skladu sa strategijom kompanije da uveća poslovanja u oblasti prodaje električne energije i vezanih usluga potrošačima. **Reuters**

Malo (pravnog) prostora za blokiranje Severnog toka 2

BRISSEL – Nade EU zemalja iz centralne i istočne Evrope (CEE) da mogu osujetiti gradnju gasovoda Severni tok dva (NS2) ne mogu biti zasnovane na političkoj volji, odnosno konsenzusu oko ovoga pitanja, već po svemu sudeći isključivo na pravu – tj. eventualnom pronalaženju dokaza da ovaj projekat u nekom segmentu krši evropsko energetske zakonodavstvo, u prvom redu odredbe Trećeg energetskog paketa EU. “Politika ima svoje granice”, kaže Simon Taljapjetra, ekspert za energetska pitanja u briselskoj think tank organizaciji Bruegel. “Može vam promoter biti antipatičan, ali dok god je projekat u skladu sa EU pravilima, ne možete ga zaustaviti”, kaže on. Isto misli i Sijben De Jong, analitičar u Haškom centru za strateške studije: “Realni test je pravni test”. Gaspromov plan je izazvao poslednjih meseci političku poddelu unutar EU. CEE zemlje polaze od stava da projekat udvostručenja kapaciteta pod-Baltičkog gasovoda slabi EU energetske bezbednost i minira ključni Briselov projekat stvaranja Energetske unije. Taljapjetra međutim navodi da je krajnje komplikovano gde i na koji način se EU energetske zakonodavstvo sukobljava sa projektom NS2. Na ista pitanja vezana za regulativu, od regulatora dobijate različite odgovore, dodaje on. “Utisak je da uvek postoji neki prostor za manevar”. Sedam CEE zemalja su u pismu Evropskoj komisiji u decembru insistirale na tome da projekat NS2 mora da poštuje pravilo “razdvajanja vlasništva” unutar 3. energetskog paketa, odnosno da snabdevač gasom – Gasprom – ne može biti u isto vreme i vlasnik gasovoda. Ipak, neki zvaničnici izražavaju sumnje da se Treći energetske paket može primeniti na NS2, jer se radi o podmorskom gasovodu, pa se slovo zakona primenjuje samo od trenutka kada on uđe na teritoriju EU. Partner Gasproma u projektu, Nemačka, nastoji da zadrži koliko je to moguće više zakonodavnih dozvola vezanih za ovaj posao u nadležnosti nacionalnog regulatora. Međutim, NS2 će na putu ispod Baltika, pored ekonomskih zona Rusije i Nemačke, ići i kroz prostor koji pripada Finskoj, Švedskoj i Danskoj, koje moraju da izdaju i sopstvene dozvole. **NEDELJA, wpc.serbia.rs**

Rusija i Norveška uvećale izvoz gasa u Evropu u 2015.

MOSKVA, OSLO - Gasprom je u Zapadnu Evropu izveo prošle godine 104 milijarde m³ prirodnog gasa, što je više od 95 milijardi, koliko je izvezeno 2014., pokazuju podaci **Reutersa**. Norveški izvoz gasa u Evropu

takođe se povećao sa 101 milijardu m³ u 2014., na rekordnih 108,6 mlrd m³, pokazuju inicijalni podaci norveškog operatera gasovodnog sistema Gassco, prenosi portal **Natural Gas Europe**

međutim navodi da je krajnje komplikovano gde i na koji način se EU energetske zakonodavstvo sukobljava sa projektom NS2. Na ista pitanja vezana za regulativu, od regulatora dobijate različite odgovore, dodaje on. “Utisak je da uvek postoji neki prostor za manevar”. Sedam CEE zemalja su u pismu Evropskoj komisiji u decembru insistirale na tome da projekat NS2 mora da poštuje pravilo “razdvajanja vlasništva” unutar 3. energetskog paketa, odnosno da snabdevač gasom – Gasprom – ne može biti u isto vreme i vlasnik gasovoda. Ipak, neki zvaničnici izražavaju sumnje da se Treći energetske paket može primeniti na NS2, jer se radi o podmorskom gasovodu, pa se slovo zakona primenjuje samo od trenutka kada on uđe na teritoriju EU. Partner Gasproma u projektu, Nemačka, nastoji da zadrži koliko je to moguće više zakonodavnih dozvola vezanih za ovaj posao u nadležnosti nacionalnog regulatora. Međutim, NS2 će na putu ispod Baltika, pored ekonomskih zona Rusije i Nemačke, ići i kroz prostor koji pripada Finskoj, Švedskoj i Danskoj, koje moraju da izdaju i sopstvene dozvole. **NEDELJA, wpc.serbia.rs**

Rusija smanjila cenu gasa Ukrajini

MOSKVA – Rusija je pristala da smanji cene prirodnog gasa za Ukrajinu i time ih približila tarifama za ostale potrošače u Evropi. Ruski premijer Dmitrij Medvedev je rekao da je Rusija od 1. januara smanjila dosadašnju cenu gasa za Ukrajinu od 230 \$ za 1.000 kubika za 17,8 \$, odnosno na 212,2 \$. Medvedev je rekao da "Rusija razume da mora da smanji cenu (gasa) kako bi bila konkurentna", odnosno da se prilagodi "uslovima na tržištu". Ukrajina je u julu 2015. obustavila uvoz ruskog gasa, kada nije sa Gaspromom uspjela da dogovori cenu za treći kvartal. Od tada Kijev se gasom snabdeva reverzibilnim pravcem iz Evrope, uglavnom iz Slovačke. Ukrajina sada ima uskladištenih oko pet milijardi kubnih metara gasa, a potrebno joj je da taj nivo podigne na 19 milijardi kako bi obezbedila snabdevanje svog tržišta i obezbedi kontinuirani tranzit gasa preko svoje teritorije za potrebe tržišta ostatka Evrope. **TASS**

Nafta izgubila trećinu vrednosti tokom 2015.

LONDON, NJUJORK – Cene nafte blagim porastom završile su trgovanje na berzama u 2015., ali sa ukupnim bilansom velikog pada tokom 12 meseci minule godine. Severnomorski Brent izgubio je gotovo 35% vrednosti tokom godine, dok je američka laka WTI nafta pala za 30 odsto u odnosu na cenu od 1. januara 2015. Dve ključna brenda su, doduše, u četvrtak 31. decembra zabeležile skroman dnevni porast – WTI za isporuke u februaru uvećao je cenu za 44 centa, na 37,04 dolara barel, dok je Brent za februarske termine porastao 82 centa, na 37,28\$ barel. AFP citira tržišne eksperte koji smatraju da je ovaj skromni rast cena posledica želje investitora da smanje rizike od „klađenja“ na pad cena nafte uoči produženog novogodišnjeg vikenda, s obzirom da su berze bile zatvorene u petak, 1. januara. **Reuters, NEDELJA wpcserbia.rs**

TransCanada tuži Obamu zbog blokade naftovoda Keystone XL

KALGARI – Kanadska naftna transportna kompanija TransCanada (TRP) saopštila je u sredu da je podnela tužbu protiv vlade SAD, američkom federalnom sudu, sa tvrdnjom da je predsednik Barak Obama, odlukom da odbije izgradnju mega naftovoda Keystone XL, prekoračio ovlašćenja koja mu daje Ustav.

TRP takođe namerava da podigne tužbu protiv vlasti Severnoameričkog udruženja slobodnog tržišta (NAFTA), jer su – kako navode u kompaniji – „proizvoljnom i neopravdanom“ odlukom odbili da izdaju dozvolu za taj projekat. TRP navodi da će tražiti obeštećenje od preko 15 milijardi dolara na ime troškova koje je imao i štete koje je pretrpeo zbog blokade izgradnje naftovoda kojim je, trasom dužine 3.456 km, trebalo da se dnevno transportuje 800 hiljada barela sirove nafte iz kanadske provincije Alberta i Severne Dakote do rafinerije u Illinoisu i do obale Meksičkog zaliva.

Američki predsednik Obama u novembru prošle godine odbacio projekat naftovoda Keystone XL, što su borci za zaštitu okoline pozdravili, a republikanci nazvali odlukom koja će oštetiti privredu SAD. "Keystone XL ne bi vozačima snizio cene goriva, a isporuka prijavije sirove nafte iz Kanade ne bi poboljšala američku energetska sigurnost", kazao je Obama. **SeekingAlpha**

OPEC zatvara oči pred pretnjom „elektromobila“

LONDON - Organizacija zemalja izvoznica nafte (OPEC), "zaglavljena u vremenu" očigledno nije svesna činjenice da se globalna energetska politika zauvek promenila, piše londonski **Telegraf** u prvom novogodišnjem broju. OPEC gradi strategiju na proceni da će fosilna goriva činiti oko 78 odsto svetske energije u 2040. godine, tek blago ispod sadašnjeg nivoa, zanemaruje efekat novih tehnologija u proizvodnji električnih i hibridnih automobilskih automobila, kao i posledice globalne klimatske politike. Globalna tražnja za naftom će, prema izveštaju koji je OPEC objavio uoči Nove godine, porasti za 18 miliona barela dnevno - na 110 miliona do 2040. godine, piše **Telegraf**. Ovakav stav OPEC-a, kako ocenjuje britanski list, zanemaruje činjenicu da su američke tehnološke kompanije Epl i Gugl već uložile ogromna sredstva u trku za proizvodnju električnih automobila, dok će se Teslin "model 3s" do 2017. godine naći na tržištu po ceni od 35.000 dolara. Ford je, takođe, najavio investiciju od 4,5 milijardi dolara u električna i hibridna vozila, a planirano je da se do 2020. godine u prodaji nađe njenih 13 modela. Nemački Volkswagen će narednog meseca predstaviti "potpuno novi koncept automobila", nakon što je obećao novu eru "pristupačne elektromobilnosti na duže staze". OPEC je, takođe, ignorisao odluku japanske Tojote o potpunom prelasku na proizvodnju hibridnih i vozila na gorivne ćelije do 2050. godine. Prema procenama američke investicione banke Goldman Saks, električna vozila će u roku od jedne decenije zauzeti 22 odsto globalnog tržišta, uz godišnju prodaju od 25 miliona vozila. **NEDELJA wpcserbia.rs**

Tesla Motors lani isporučio 50.580 električnih vozila

PALO ALTO – Na kraju 2015. godine američki proizvođač električnih automobila Tesla Motors beleži nešto slabije rezultate od predviđenih, pokazao je izveštaj objavljen u nedelju. Isporučenih 50.580 automobila modela S i modela X tokom minule godine manje je i od revidiranih očekivanja iz novembra koja su s 58.000 spuštene na 52.000 vozila. Doduše, rezultatima su u Tesli ipak zadovoljni jer potenciraju mogućnost da će kompanija do 2020. imati kapacitet isporuke 500.000

vozila godišnje kako je njen osnivač Elon Musk (na slici) obećao ulagačima. **NEDELJA wpcserbia.rs**

NAŠ REGION

INA-MOL: Ispunili smo sve obaveze iz ugovora o dokapitalizaciji Energopetrola

ZAGREB - Konzorcijum INA-MOL u celosti je ispunio sve preuzete obaveze u skladu s ugovorom o dokapitalizaciji sarajevskog Energopetrola, što je potvrdio vlastima u Sarajevu i nezavisni međunarodni revizor Deloitte, izvestili su u utorak iz Ine, reagujući na nedavni članak u sarajevskom Dnevnom avazu, u kome se navodi da taj konzorcijum izvlači novac iz Energopetrola. "Konzorcijum je u razvoj Energopetrola investirao nešto više od 150 miliona konvertibilnih maraka (KM), a nova ulaganja nastaviće se i u idućem razdoblju", ističu iz Ine. Naglašavaju i da su "u potpunosti netačne optužbe o pretpostavljenoj zaradi konzorcijuma INA-MOL". "Spomenuti iznos od 2 milijarde KM predstavlja prihod kompanije kojim je isključivo raspolagao Energopetrol, a ne dobit od koje bi koristi navodno imali deoničari", navode iz Ine. Dnevni avaz je prošle srede objavio kako Vlada Federacije Bosne i Hercegovine smatra da hrvatsko-mađarski konzorcijum nije ispunio obaveze preuzete iz ugovora o kupovini sarajevske naftne firme i da ju je dodatno ošteto neistinitim prikazivanjem investiranja, pri čemu je sam stekao dobit veću o 200 miliona evra.

Istraživanja Jadrana u Crnoj Gori početkom godine

PODGORICA - Prve aktivnosti na realizaciji projekta istraživanja nafte i gasa u crnogorskom podmorju mogu se očekivati već na početku godine, čim Vlada i Skupština usvoje ugovor, saopštio je ministar ekonomije Vladimir Kavarić, a prenosi *SEEbiz*. "Važno je reći da smo u ovom procesu definisali najbolje uslove za državu, pre svega kroz zakonodavstvo, gde smo precizirali da od 63 odsto do 68 odsto neto profita naftnih kompanija u fazi eksploatacije ide državi, ali i kroz evaluaciju ponuda i dela koji se odnose na izbor kompanija, podela teritorije i izbor obaveznog radnog programa", dodao je on.

Hrvatska odustaje od eksploatacije Jadrana?

ZAGREB - Sudeći prema prvom intervjuu novog mandataru Tihomira Oreškovića, Hrvatska je sve dalje od ostvarenja plana prethodne Vlade da ta država postane mala Norveška. Orešković ne skriva da neće dopustiti istraživanje nafte u Jadranu, prenosi na početku nove godine *Poslovni dnevnik*. "Ne daj Bože da se dogodi kakva havarija. Jadransko more je relativno zatvoreno", citira list Oreškovića.

Projekat istraživanja ugljovodonika na moru i kopnu zaustavljen je uoči izbora, kad je potpisivanje ugovora s koncesionarima odloženo za postizborno vreme. Za razliku od mora, za koje odabrani koncesionari za tri polja, italijanski Eni i Medoilgas, kao i domaća INA, neće po svemu sudeći sklopiti ugovore s državom, Orešković je sklon nastavku projekta istraživanja kopna. Revitalizacija Slavonije jedan je od prioriteta koje kanadski Hrvat Orešković ističe u prvim nastupima. Slučajno ili ne, najveći investitor za istraživanje ugljovodonika u Slavoniji je kanadska naftna kompanija Vermillion Energy, koja je dobila koncesije za četiri polja. Osim s Vermillionom, ugovori bi trebalo da se potpišu s Inom i sa nigerijskom firmom Oando za po jedno polje. Što se eventualnih penala tiče, kako je Poslovnom u nedavnom intervjuu kazala direktorka Agencije za ugljovodonike, Barbara Dorić, u ovoj fazi nema pravne osnove za to. Investitori su prihvatili da pričekaju još nekoliko meseci jer je reč o ugovorima na 30 godina. Pitanje je kako će reagovati na najnoviji preokret, mada Hrvatskoj idu na ruku trendovi na tržištu i niske cene nafte. To posebno vredi u slučaju Ine, koju je neslužbeno i pratio glas da zapravo nije zainteresovana za istraživanje u moru. *NEDELJA wpcserbia.rs*